

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΜΑΔΡΙΤΗΣ
Γραφείο Ο.Ε.Υ.

Μαδρίτη, 7 Νοεμβρίου 2017

ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ

Εισαγωγή

Η Ισπανία είναι μία χώρα, η οποία, λόγω του μεγέθους της αγοράς και της βιομηχανίας της, έχει εκτεταμένες ενεργειακές ανάγκες. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ενέργειας ποικίλουν. Έτσι στην Ισπανία λειτουργούν επιχειρήσεις παραδοσιακού τύπου, οι οποίες χρησιμοποιούν για την παραγωγή ενέργειας ορυκτά καύσιμα (τα οποία κυρίως εισάγονται από τρίτες χώρες), άλλες που στηρίζονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (αιολική, ηλιακή, βιοκαύσιμα, βιομάζα κλπ) και τέλος λειτουργούν σταθμοί παραγωγής πυρηνικής ενέργειας.

Παρόλα αυτά η παραγόμενη ενέργεια, όπως είναι φυσικό, δεν αρκεί για την κάλυψη αυτών των αναγκών, οπότε η χώρα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές ενέργειας. Η εξάρτηση αυτή, η οποία ανέρχεται σε περίπου 73% και το 2015 υπολογίζεται ότι ανήλθε στα 26.000 εκατομμύρια ευρώ, αναφέρεται στο σύνολο των ισπανικών επιχειρήσεων που άλλωστε είναι και οι μεγαλύτεροι ενεργειακοί καταναλωτές.

Ηλεκτρική ενέργεια και Ορυκτά καύσιμα

Ο τομέας της ηλεκτρικής ενέργειας έχει υποστεί βαθιές αλλαγές που ξεκίνησαν το 1998. Μέχρι τότε η δραστηριότητα στον τομέα ήταν συγκεντρωμένη σε ορισμένες επιχειρήσεις με χαρακτηριστική κάθετη ολοκλήρωση, οι οποίες λειτουργούσαν υπό όρους μονοπωλίου στις διάφορες περιοχές της Ισπανίας.

Ο νόμος 54/1997 εγκαινίασε μία προοδευτική διαδικασία απελευθέρωσης του τομέα μέσω της παραχώρησης της δυνατότητας σε τρίτους να εισέλθουν σε αυτόν και καθιέρωσε ένα σύστημα ανοιχτών διαπραγματεύσεων, μειώνοντας ταυτόχρονα την κρατική παρέμβαση σε αυτό. Ο βασικός νόμος που ρυθμίζει τη δομή και τη λειτουργία του τομέα σήμερα είναι ο 24/2013 και αφορά εκείνους οι οποίοι χαρακτηρίζονται ως παραγωγοί, δηλαδή εκείνα τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που αναλαμβάνουν την παραγωγή ενέργειας και επιπλέον την κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση των εγκαταστάσεων παραγωγής. Ο νόμος αυτός διατηρεί τη διάκριση μεταξύ ρυθμιζόμενων και μη δραστηριοτήτων, η οποία προϋπήρχε, ενώ ταυτόχρονα προωθεί τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό στον κλάδο, εισάγοντας μεταξύ άλλων, μέτρα για την αύξηση της

ανταγωνιστικότητας των δραστηριοποιούμενων στον κλάδο εταιριών, βελτιώνοντας έτσι την πληροφόρηση του καταναλωτή και απλοποιώντας τις διαδικασίες αλλαγής παρόχου.

Όσον αφορά στους διανομείς, εμπόρους, καταναλωτές και διαχειριστές του συστήματος, εφαρμόζεται ο νόμος 25/2009 ο οποίος εισήγαγε αλλαγές στο νόμο 24/1997, προκειμένου να προσαρμοστεί στην οδηγία 2006/123/EC του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου. Οι τροποποιήσεις αυτές συμπληρώνονται από το Βασιλικό Διάταγμα 198/2010.

Η διάθεση ενέργειας στον καταναλωτή γίνεται μέσα από δίκτυα μεταφοράς και διανομής που τηρούν τις προϋποθέσεις που τίθενται από το νόμο και αφορούν στην κανονικότητα, την συνέχεια και την ποιότητα των παρεχόμενων προϊόντων και υπηρεσιών. Οι υπηρεσίες που σχετίζονται με τη διάθεση ηλεκτρικής ενέργειας είναι: παραγωγή, μεταφορά, διανομή, εμπόριο και ανταλλαγές -διακοινοτικές και διεθνείς-, όπως επιπλέον οικονομική διαχείριση του συστήματος. Στη συνέχεια ορίζονται ορισμένες από τις βασικές δραστηριότητες:

- Μεταφορά:

Είναι η μετάδοση ηλεκτρικής ενέργειας μέσα από το δίκτυο μεταφοράς που παρέχεται για την πραγματοποίηση διεθνών ανταλλαγών. Το δίκτυο μεταφοράς διαχωρίζεται σε πρωτοβάθμιο (εγκαταστάσεις έντασης ίσης ή μεγαλύτερης από 380 kV) και δευτεροβάθμιο (μέχρι 220kV).

- Διανομή:

Αναφέρεται στη μετάδοση ηλεκτρικής ενέργειας μέσα από το δίκτυο μεταφοράς ή κατά περίπτωση μέσα από άλλα δίκτυα διανομής ή μέσω της συνδεδεμένης παραγωγής (στο δίκτυο διανομής) που φτάνει μέχρι τα σημεία κατανάλωσης ή άλλα δίκτυα διανομής σε κατάλληλες συνθήκες για την κατανάλωση.

- Μάρκετινγκ (Εμπορευματοποίηση- Διάθεση στην αγορά):

Η δραστηριότητα αυτή αναπτύσσεται μέσα από εταιρίες που ασχολούνται με το εμπόριο ηλεκτρικής ενέργειας και οι οποίες έχοντας πρόσβαση στα δίκτυα μεταφοράς ή διανομής, αναλαμβάνουν την πώληση στους τελικούς καταναλωτές σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Ενέργειας διατίθενται βάσεις δεδομένων και ενημερωτικό υλικό, ελεύθερα προσβάσιμα σε οποιονδήποτε ενδιαφερόμενο που επιθυμεί να ενημερωθεί για τις εξελίξεις στον τομέα της ενέργειας.

Σχετικά με την ενέργεια που προέρχεται από ορυκτά καύσιμα, αν και είναι εξαιρετικά ρυπογόνος και αντίθετη προς τις δεσμεύσεις που ανέλαβε η Ισπανία για μείωση των ρύπων μέχρι το 2020, αποτελεί τη βασική πηγή της ενέργειας που καταναλώνεται, με το ποσοστό της να ανέρχεται στο 74%.

Η Ισπανία σύμφωνα με έρευνα της EUROSTAT τοποθετείται μεταξύ των δέκα πρώτων χωρών που εξαρτώνται άμεσα και σε μεγάλο βαθμό από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων, όπως

πετρέλαιο, αέριο και άνθρακα. Συγκεκριμένα εισάγει το 98% των ορυκτών καυσίμων που καταναλώνει ενώ ο μέσος όρος στην Ευρώπη κυμαίνεται γύρω στο 73%.

Στον κλάδο των ορυκτών καυσίμων, που είναι και ο πιο ανεπτυγμένος, τρεις είναι οι σημαντικότερες εταιρίες που καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μερίδιο της αγοράς. Σύμφωνα με τα πρόσφατα δημοσιοποιημένα στοιχεία οι Endesa, Iberdrola, Gas Natural Fenosa συνολικά πραγματοποίησαν για το 2016 κέρδη 5.463 εκατομμύρια ευρώ.

Η Endesa, της οποία βασικός μέτοχος είναι η κατά το ήμισυ δημόσια ιταλική εταιρία Enel με ποσοστό 70%, σημείωσε κέρδη 1.411 εκατομμύρια ευρώ, δηλαδή 30% περισσότερα από το 2015. Ομοίως η Iberdrola αύξησε τα καθαρά κέρδη της κατά 11,7% φτάνοντας τα 2.705 εκατομμύρια ευρώ. Αντίθετα η Gas Natural Fenosa αντιμετώπισε μείωση των κερδών της κατά 10% συγκριτικά με το περασμένο έτος, γεγονός που απέδωσε στην αρνητική πορεία των παραρτημάτων της στη Λατινική Αμερική.

Αδειοδότηση

Για την κατασκευή και τη λειτουργία-εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων παραγωγής απαιτείται προηγούμενη διοικητική άδεια, η οποία δίδεται κατόπιν συγκεκριμένης αίτησης και αφού ληφθούν υπόψη μεταξύ άλλων και περιβαλλοντικά κριτήρια. Αναλυτικές πληροφορίες διατίθενται στην ιστοσελίδα του αρμόδιου Υπουργείου.

Εθνικό Ταμείο Ενεργειακής Αποτελεσματικότητας

Δραστηριοποιείται στην Ισπανία και έχει συσταθεί με το νόμο 18/2014 με στόχο μεταξύ άλλων τη χρηματοδότηση των μηχανισμών οικονομικής υποστήριξης, την παροχή τεχνικής βοήθειας, κατάρτισης και πληροφόρησης, προκειμένου να αυξήσουν την αποτελεσματική κατανάλωση και την εξοικονόμηση ενέργειας σύμφωνα με την Οδηγία 2012/27/UE. Μάλιστα έχει καθιερωθεί Εθνικό σύστημα Υποχρεώσεων για την Αποτελεσματική χρήση της Ενέργειας.

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας(ΑΠΕ)

Ως ΑΠΕ αναφέρονται οι φυσικοί πόροι που διαθέτει η χώρα και συγκεκριμένα ο ήλιος, ο αέρας, το νερό και το έδαφος (βιομάζα και βιοκαύσιμα).

Μέχρι το 2020 η Ισπανία, όπως και οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, οφείλει να παράγει τουλάχιστον το 20% της συνολικής ενέργειάς της από την χρήση ΑΠΕ. Προκειμένου να το επιτύχει αυτό, η Ισπανία υιοθέτησε το Σχέδιο Δράσης Εξοικονόμησης και Ενεργειακής Αποτελεσματικότητας 2011-2020 ([Plan de Acción de Ahorro y Eficiencia Energética 2011-2020](#)) καθώς και το Σχέδιο για Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας 2011-2020 ([Plan de Energías Renovables 2011-2020](#))

Παρόλο που η Ισπανία μέχρι πρόσφατα δεν υπήρξε ιδιαίτερα εξοικειωμένη με αυτού του είδους ενεργειακές πηγές, μπορεί να θεωρηθεί μία προνομιούχος χώρα με κριτήριο τη διαθεσιμότητα των φυσικών πόρων. Το γεγονός αυτό φαίνεται να έχει αρχίσει να γίνεται αντιληπτό από την Κυβέρνηση της χώρας, η οποία προκειμένου να επιτύχει τους στόχους της Ε.Ε., ανέλαβε σημαντικές δράσεις για την προώθηση των ΑΠΕ. Αξιοσημείωτο είναι ότι τον τελευταίο ενάμιση περίπου χρόνο η Κυβέρνηση ενέκρινε και ανέθεσε έργα 8.737 MW (4.607 MW από αιολικά πάρκα, 4.110 MW από φωτοβολταϊκά γ 20 MW από βιομάζα), ενώ ακόμη εκκρεμούν έργα που αφορούν σε νησιωτικές περιοχές. Εφόσον οι εταιρίες που έχουν αναλάβει τα έργα ανταπεξέλθουν στους παραπάνω υπολογισμούς, η χώρα πιθανολογείται ότι μέχρι τπ 2020 θα έχει καταφέρει να εκπληρώσει τον ευρωπαϊκό στόχο.

Οι κύριες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο και ανέλαβαν τη διεκπεραίωση των προηγούμενων έργων είναι όσον αφορά στα φωτοβολταϊκά συστήματα, η ACS μέσω της θυγατρικής της Cobra, η X-elio αποτελούμενη από την KKR και την Gestamp Renovables, η Endesa μέσω της Enel Green, η Forestalia, η Salaria και αρκετές ακόμη μικρότερης δυναμικής εταιρίες. Στην κατασκευή των αιολικών πάρκων πρωταγωνίστησε η Alfanar, που ανήκει στην Capital Energy, ακολουθούμενη από την Ibervento, την Greenalia και την Gestamp. Έτσι η Castilla y León συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ποσοστό ενέργειας παραγόμενης από ΑΠΕ (73,2%), ακολουθούμενη από τη Navarra (62,7%), τη Galicia (54,1%) και την Aragón (54,5%).

Ανεξάρτητα από τη δέσμευση που έχει αναλάβει η χώρα απέναντι στην Ε.Ε, η στροφή στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι σε θέση να της εξασφαλίσει μεγαλύτερη ανεξαρτησία και σταθερότητα, καθώς θα ελαχιστοποιήσει τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων.

Πυρηνική Ενέργεια

Στην Ισπανία παράγεται ενέργεια που προέρχεται από τη χρήση πυρηνικών καυσίμων και υπολογίζεται ότι καταλαμβάνει σημαντικό ποσοστό της συνολικά παραγόμενης ενέργειας. Διαθέτει ικανή πυρηνική βιομηχανία, εξειδικευμένη και τεχνολογικά προηγμένη, η οποία εξάγει προϊόντα και υπηρεσίες και είναι παρούσα σε περισσότερες από 40 χώρες.

Η Ισπανία διαθέτει πυρηνικές εγκαταστάσεις που καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα της πυρηνικής ενέργειας: επτά λειτουργικούς πυρηνικούς αντιδραστήρες και συγκεκριμένα τους εξής: Almaraz I και II (Cáceres), Ascó I και II (Tarragona), Cofrentes (Valencia), Trillo (Guadalajara) και τέλος Vandellós II (Tarragona). Επίσης διαθέτει ένα εργοστάσιο πυρηνικών καυσίμων στο Juzbado (Salamanca) και ένα κέντρο αποθήκευσης ραδιενεργών αποβλήτων χαμηλής και μέσης δραστηριότητας στο El Cabril (Córdoba).

Τον Σεπτέμβριο τ.έ., η πυρηνική ενέργεια ηγήθηκε του τομέα παραγωγής ενέργειας στην Ισπανία με ποσοστό ακαθάριστου προϊόντος 21,39%. Οι πυρηνικοί αντιδραστήρες που λειτουργούν αυτήν την στιγμή αποτελούν θεμελιώδη πηγή ενέργειας για τη χώρα, εξασφαλίζοντας τη σταθερότητα στο σύστημα και είναι διαρκώς διαθέσιμοι. Την τελευταία

δεκαετία η πυρηνική ενέργεια αποτελεί μέρος της παραγόμενης και καταναλισκόμενης ενέργειας σε διαρκή βάση.

Όσον αφορά στη διαχείριση αποβλήτων έχει προβλεφθεί η δημιουργία κεντρικού χώρου αποθήκευσης πυρηνικών αποβλήτων υψηλής δραστηριότητας στην Cuenca, όπου θα αποθηκεύεται το σύνολο των υψηλά ραδιενεργών αποβλήτων. Μέχρι όμως το κέντρο αυτό τεθεί σε λειτουργία, τα πυρηνικά απόβλητα θα βρίσκονται υπό την επίβλεψη και τον έλεγχο των ίδιων των κεντρικών σταθμών ή σε προσωρινές αποθήκες.

Για τη διαχείριση των ραδιενεργών αποβλήτων που παράγονται σε ισπανικό έδαφος, όπως και για την παύση λειτουργίας των πυρηνικών εγκαταστάσεων, αρμόδια είναι η Εθνική Εταιρία Ραδιενεργών Αποβλήτων (Empresa Nacional de Residuos Radiactivos –Enresa).

Ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα που προσφέρει αυτός ο τύπος ενέργειας είναι ότι δεν παράγει διοξείδιο του άνθρακα, με αποτέλεσμα να θεωρείται φιλικότερος προς το περιβάλλον συγκριτικά με τα ορυκτά καύσιμα. Ωστόσο, επικρατεί έντονος προβληματισμός τόσο σχετικά με τον κίνδυνο ατυχήματος που επιφυλάσσει όσο και με την ασφαλή διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων, την οποία δεν μπορεί κανείς να εγγυηθεί μακροπρόθεσμα. Μάλιστα η ισπανική κοινή γνώμη φαίνεται να τίθεται ενάντια στη χρήση πυρηνικά παραγόμενης ενέργειας.

Προφίλ ενεργειακών εταιριών

Η **Iberdrola** είναι μια πολυεθνική εταιρία που παράγει και προμηθεύει με ηλεκτρική ενέργεια και φυσικό αέριο περισσότερα από 100 εκατομμύρια ανθρώπους στις χώρες όπου δραστηριοποιείται. Κινείται σύμφωνα με το πνεύμα της εποχής, υιοθετώντας μεθόδους παραγωγής φιλικές προς το περιβάλλον και προωθώντας την «πράσινη» ενέργεια τόσο μέσω της μείωσης των ρύπων (κατάφερε να μειώσει τις εκπομπές ρύπων κατά 75% από το 2000 μέχρι σήμερα) όσο και μέσω της δημιουργίας και εκμετάλλευσης πάρκων αιολικής ενέργειας.

Ο όμιλος εταιριών **Gas Natural Fenosa** δραστηριοποιείται σε περισσότερες από 30 χώρες και ασχολείται με την παραγωγή φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού για περισσότερα από 22 εκατομμύρια πελάτες. Στην Ισπανία είναι ο τρίτος μεγαλύτερος διανομέας ηλεκτρισμού και φυσικού αερίου, ενώ ισχυρή είναι η παρουσία του πέραν της Ισπανίας, στο Μεξικό, τη Βραζιλία, την Κολομβία, τη Χιλή, την Αργεντινή και το Περού.

Η **Endesa** ανήκει στον όμιλο εταιριών Enel και πρωταγωνιστεί στην παραγωγή, διανομή και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία αποτελεί και το βασικό αντικείμενό της. Επιπλέον συμμετέχει στην αγορά φυσικού αερίου ενώ πέρα από την Ισπανία είναι παρούσα και στην Πορτογαλία. Μεταξύ των άλλων δραστηριοτήτων της, προωθεί ιδιαίτερα το ηλεκτρικό αυτοκίνητο μέσα από τεχνολογικά καινοτόμα έργα και υπηρεσίες στις οποίες έχει πρόσβαση ο καταναλωτής.

Η **Repsol** είναι ακόμη μία από τις εταιρίες με σημαντική παρουσία στον τομέα της ενέργειας και συγκεκριμένα στην κατηγορία των ορυκτών καυσίμων. Διαθέτει εκτεταμένο δίκτυο που περιλαμβάνει σταθμούς εξόρυξης, παραγωγής και επεξεργασίας, σημεία διανομής και διάθεσης των προϊόντων της. Μεταξύ των κυριότερων σταθμών εξόρυξης που σχετίζονται με την ισπανική επικράτεια είναι εκείνοι που βρίσκονται στη Μεσόγειο στις περιοχές Lubina και Montanazo, τους οποίους διαχειρίζεται από την πλατφόρμα στην Casablanca. Επιπλέον, η εταιρεία διαθέτει εκτεταμένο δίκτυο λιανικής πώλησης υγραερίου για οχήματα. Τέλος τα τελευταία χρόνια έχει αναλάβει την προώθηση του ηλεκτρικού αυτοκινήτου εγκαθιστώντας 726 σημεία επαναφόρτισης οχημάτων.

Πηγές

Ministerio de Energía, Turismo y Agenda Digital
<http://www.minetad.gob.es/energia/es-ES/Paginas/index.aspx>

Asociación de Empresas de Energías Renovables
www.appa.es

Foro de Industria Nuclear Española
www.foronuclear.org

Instituto para la Diversificación y Ahorro de la Energía
www.idae.es

*Αλια Ν. Παπαναστασίου
Σύμβουλος Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων
Προϊσταμένη Γραφείου ΟΕΥ Μαδρίτης*

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ-ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΝΔΕΞΕΙΣ

Στις ιστοσελίδες που ακολουθούν, μπορεί ο εκάστοτε ενδιαφερόμενος να ενημερώνεται για τους δημόσιους διαγωνισμούς και για το στάδιο στο οποίο βρίσκονται συμβουλευόμενος είτε την επίσημη πλατφόρμα της ιστοσελίδας του Υπουργείου Οικονομικών (Α) είτε τις επιμέρους ηλεκτρονικές πλατφόρμες των αυτόνομων κοινοτήτων ή ακόμη σε ορισμένες περιπτώσεις και αυτές των κατά τόπο Δημαρχείων (Β.1-17).

A) Ministerio de Hacienda y Función Pública; Plataforma de Contratación

<https://contrataciondelestado.es/wps/portal/licitaciones>

B) 1. Madrid; Plataforma de Contratación de la Comunidad de Madrid; Ayuntamiento de Madrid; Ayuntamiento de Alcobendas

http://www.madrid.org/cs/Satellite?cid=1204201624785&pagename=PortalContratacion/Page/P_CON_contratosPublicos

www.madrid.es/perfildecontratante

<https://sede.madrid.es/portal/site/tramites/menuitem.042d661afe5adaf7cf32e4e5a8a409a0/?vgnextoid=8afd814231ede410VgnVCM1000000b205a0aRCRD&vgnnextchannel=8afd814231ede410VgnVCM1000000b205a0aRCRD&vgnnextfmt=default>

<https://www.alcobendas.org/es/portal.do?IDR=487&TR=C&IDM=113&NM=2>

2. Cataluña; Plataforma de Contratación de la Generalitat de Cataluña

https://contractaciopublica.gencat.cat/ecofin_pscp/AppJava/es_ES/search.pscp?reqCode=start

3. La Rioja; Plataforma de Contratación del Gobierno de La Rioja; Ayuntamiento de Logroño

<http://www.larioja.org/contratacion-publica/es/licitaciones>

<https://sedeelectronica.logrono.es/wps/portal/web/inicio/sedeElectronica/serviciosSede/contratacion/perfilContratante/>

4. Canarias; Plataforma de Contratación del Gobierno de Canarias

<http://www.gobiernodecanarias.org/perfildelcontratante/apipublica/inicio.html>

5. Islas Baleares; Plataforma de Contratación de la Comunidad Autónoma de las Illes Balears

<http://www.plataformadecontractacio.caib.es/LicitacionesTerminoAbierto.jsp?idi=es>

6. Castilla y León; Plataforma de Contratación de Castilla y León; Diputación Provincial de Valladolid

<http://www.contratacion.jcyl.es>

<https://www.valladolid.gob.es/es/perfil-contratante>

7. Galicia; Plataforma de Contratos Públicos de Galicia; Ayuntamiento de Vigo

<https://licitacion.coruna.gob.es>

<https://sede.vigo.org/expedientes/perfilcontratante/?id=2&lang=es>

8. Asturias; Plataforma de Contratación del Principado de Asturias

<https://sede.asturias.es/portal/site/Asturias/menuitem.218089047cf1c2b5cee63510100000f7/?vgnnextoid=9224dbe25a232110VgnVCM100000b0030a0aRCRD&i18n.http.lang=es>

9. País Vasco; Plataforma de Contratación del Gobierno Vasco; Ayuntamiento de Bilbao

<http://www.contratacion.euskadi.eus/w32-home/es>

http://www.bilbao.eus/cs/Satellite?cid=3000012799&language=es&pagename=Bilbaonet%2FPaige%2FBIO_LicitacionesHome

10. Andalucía

<http://www.juntadeandalucia.es/contratacion/ContractNoticeSearch.action?profileId=>

11. Extremadura

<https://contratacion.gobex.es/>

12. Navarra

http://www.navarra.es/home_es/Servicios/PortalContratacion/

13. Aragón; Ayuntamiento de Zaragoza

<https://servicios.aragon.es/pcon/pcon-public/>

<http://www.zaragoza.es/ciudad/gestionmunicipal/contratos/>

14. Castilla la mancha

<http://contratacion.castillalamancha.es/perfil-de-contratante>

15. Valencia; Plataforma de Contratación de la Generalitat Valenciana; Ayuntamiento de Valencia

<https://www.contratacion.gva.es/WebContrataP/filtro.jsp?MODO=P>

https://www.valencia.es/contratacion/xcontratacion.nsf/Web%5CCategoria%20vista%20expedientes?readForm&Vista=vLicitaciones_encurso&Categoria=Servicio%20de%20Contrataci%F3n&expand=1&lang=1&nivel=6_2&seccion=

16. Murcia; Ayuntamiento de Murcia

<http://www.murcia.es/web/portal/perfil-del-contratante>

17. Ciudad Autónoma de Ceuta

<http://www.ceuta.es/ceuta/perfil-del-contratante>

*Άλια Ν. Παπαναστασίου
Σύμβουλος Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων
Προϊσταμένη Γραφείου ΟΕΥ Μαδρίτης*